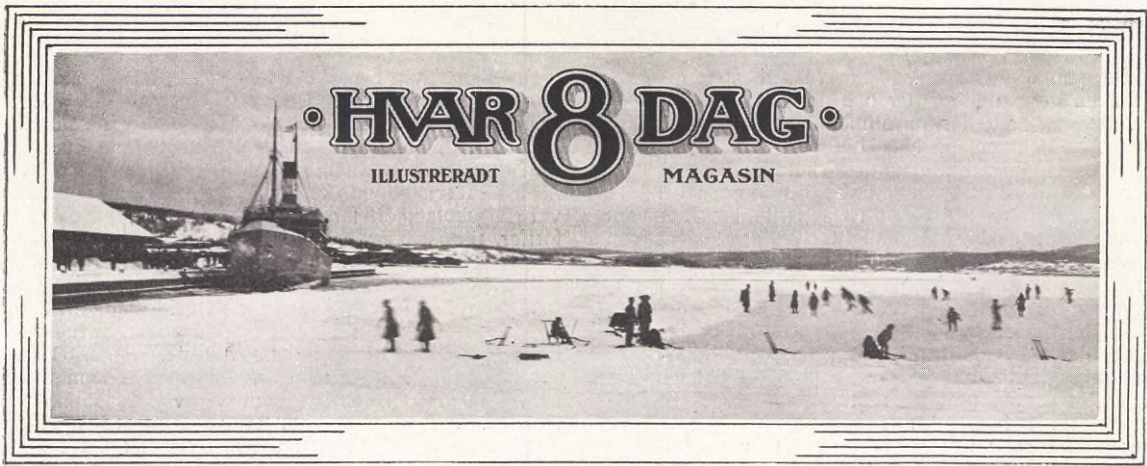

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

ÖRNSKÖLDSVIKS HAMN ÖPPEN DEN 16 JANUARI. — HOVFOTO. W. WÄNGSTRÖM. ÖRNSKÖLDSVIK.

22:DRÄ ÄRG.

DEN 30 JANUARI 1921

N:o 18

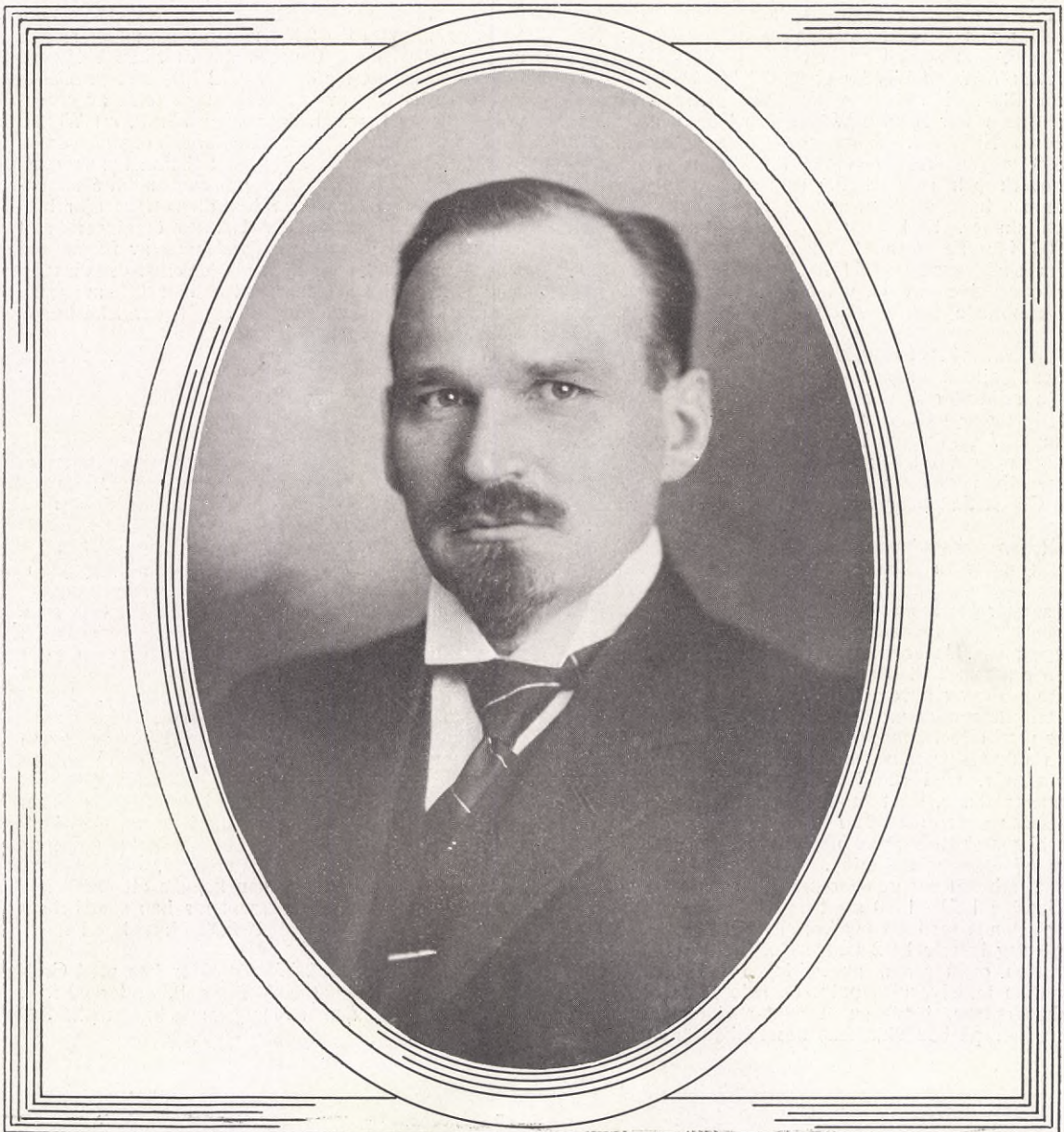

foto. Jäger. Sthm.

Nils Wöhlén

De gamla stora riksdagspartiernas ledande män äro — även genom biografier och porträtt i H. 8. D. — välbekanta för den stora allmänheten. Ernst Trygger och Arvid Lindman, Nils Edén och E. A. Nilson i Örebro, Hjalmar Branting och Thorsson i Ystad känner även den politiskt mindre bevandrade till icke blott till namnet och den yttre apparitionen utan även i fråga om levnadsomständigheterna, åtminstone vad huvuddragen beträffar. Mindre torde detta vara fallet med den yngsta partibildningens, de förenade agrargruppernas, spetsar. I själva verket känner man sig väl ännu t. o. m. en smula tveksam om, vilka personer det är, som officiellt böra anses företrädare dessa grupper politik i riksdagens kamrar. I det hemliga utskottet ha de låtit sig representeras av hr P. Olsson — nu i Fiskeby, fordom i Fläsbro — och dennes upprärande i årets remissdebatt kunde ju också tyda på, att han vore den korade ledaren. Goda skäl kunna emellertid också anföras till förmån för uppfattningen, att den nya partibildningens ledande själ i verkligheten icke är att söka bland bönderna själva, utan bland de universitetsprofessorer, som anslutit sig till den nya riktningen, och i så fall kan väl någon tvekan knappast råda därom, att det är professorn i statistik vid Uppsala universitet, dr Nils Wohlin, som tager försteget.

Nils Richard Wohlin är född i Stockholm den 11 juni 1881. Föräldrarna voro urmakaren och grosshandlaren Per Nilsson Wohlin och hans maka Selma Isidora Kjellberg. Ännu icke sjuttonårig avlade han 1898 mogenhetsexamen vid Stockholms högre realläroverk och kom därefter som student till Uppsala, där han huvudsakligen ägnade sig åt naturvetenskapliga studier, 1901 blev filosofie kandidat och redan 1903 filosofie licentiat. Samma år debuterade han som skald med en diktsamling "Oro", som följande år efterföljdes av en ny, betitlad "Öde är". Samtidigt började han emellertid ägna sig åt statistiska och ekonomiska studier, om vilka uppsatser i "Ekonomisk Tidskrift" buro vittne, och den 1905 i Uppsala offentliggjorda gradualavhandling "Über das Wirbeln reibender inkompressibler Flüssigkeiten" blev aldrig föremål för ventilation. I stället kompletterade han 1907 sin filosofie licentiatexamen inom den vetenskapsgrupp, varåt han nu skänkt sitt intresse, och blev omedelbart därefter antagen till sekreterare vid den av Gustaf Sundbärg ledda s. k. officiella emigrationsutredningen.

Redan dessförinnan hade Wohlin under starkt intryck av tyska förhållanden — han hade studerat nationalekonomi vid Berlins universitet — gripits av intresse för jordbrukets ekonomiska spörsmål, speciellt sådana som sammanhänge med jorddelningen och egnafrågan. Under arbetet i emigrationsutredningen fick han rikliga tillfällen att hängiva sig åt detta intresse, varom de av honom författade bilagorna till dennes betänkande nogsamtt bära vittne. Viktigast av dessa var utan tvivel avhandlingen om torpare-, backstugue- och inhysesklasserna, deras uppkomst, tillväxt och avtagande, med särskild hänsyn till torparklassens undergrävande, samt studien över faran av bondeklassens undergrävande i sammanhang med de gamla arvejordsåskådningarnes upplösning, emigrationen och bondejordens mobilisering. Till dessa slöto sig statistiska arbeten om den jordbruksidkande befolkningen i Sverige 1751—1900 samt om jordstyckningen. Det var sålunda med ett mycket allsidigt och omfattande underlag han år 1912 kunde skrida till publikationen av den omfångsrika avhandling i två band, "Den svenska jordstyckningspolitiken i de 18:de och 19:de århundradena, jämte en översikt av jordstyckningens inverkan på bondeklassens besutenhetsförhållanden",

varmed han vid Stockholms högskola förvärvade sig filosofisk doktorsgrad. Redan år 1908 hade han förordnats till docent i politisk ekonomi vid nämnda högskola, men utbytte nu denna docentur mot en i statistik samt förordnades att som t. f. lärare upprätthålla undervisningen och examinationen i detta ämne vid högskolan, ett förordnande, som upprepades och fortfor, tills han år 1916 utnämndes till Gustaf Sundbärgs efterträdare som professor i statistik vid Uppsala universitet.

Under tiden hade Wohlin emellertid tillfälle att deltaga i och verkställa en hel mängd andra, huvudsakligen agrarekonomiska undersökningar. Redan 1908 var han sekreterare i den s. k. köttkontrollkommissionen, 1909 tillkallades han som en av de sakkunniga i den s. k. torpkommission, vilken hade till uppgift att verkställa utredning angående orsakerna till torparklassens tillbakagång m. m., och 1910 fick han i uppdrag att verkställa en utredning rörande det svenska jordbrukets inrikes avsättningsförhållanden, vars resultat han framlade i en diger volym år 1914. En följd härav var, att han 1916 av k. maj:t tillkallades som en av de sakkunniga för utredning av frågorna om spannmålslagerhus och kylhus. Än vidare anlätades han, som 1910 fått i uppdrag att under resor i utlandet studera frågan om åtgärder för bondeklassens bevarande m. m., för den år 1912 tillsatta kommissionen för utredning av frågor om upplåtelse av kronojord till egna hem. Läger man härtill, att Wohlin 1912—14 var förste föreståndare för och organisator av Svenska arbetsgivareföreningens statistiska byrå, samma år medlem av lantbruksakademiens kommitté för undersökning av frågan om arbetsintensiteten i jordbruket, 1913—15 medlem av Nationalföreningens mot emigration kommitté för undersökning av frågan om arbetsintensiteten i den mekaniska verkstadsindustrien samt från 1916 medlem av statens industrikommission och av dennes arbetsutskott, skall det icke kunna nekas, att hans arbetsförmåga blivit tagen i anspråk i hela den utsträckning, som syns möjlig. Ändock hade han för egen räkning medhunnit icke få statistiska undersökningar och näringspolitiska inlägg.

På det politiska området framträdde Wohlin först under världskriget, därvid å ena sidan tagande till orda mot den aktivistiska antineutrala politik, som representerades av författarna till skriften "Sveriges utrikespolitik i världshistorisk belysning", å andra sidan krävande ett starkt försvar och ett effektivt jordbrukstullskydd. Sedermera har han 1918 i ett arbete betitlat "Sveriges ekonomi och politik" ytterligare utvecklat sina åsikter på ett lättflytande och medryckande språk, utan att därmed skall vara sagt, att hans yrkanden äro ägnade vare sig att stå sig i den praktiska politikens hårdare väderlek eller klara sig undan den kritik, vartill de i varje fall inbjuda en fördomsfri och objektiv vetenskaplig kritik. I stort sett kan man väl säga, att prof. Wohlins politiska åskådning kan karaktäriseras som ett försök att omplantera tysk agrarpolitik i svensk milieu. Vad hans samarbete med bondegrupperna vidkommer, lär det snart visa sig, huruvida det håller längre, än han finner sig i att vara ett lydigt språkrör i de speciella lantmannaintressenas tjänst. Åtskilligt i hans allmänna läggning kan ju emellertid tyda på, att även med detta förbehåll samarbetet kan komma att vara länge nog. Sedan år 1919 representerar han som bekant jordbrukarnas riksförbund i Malmöhus län i första kammar.

År 1909 ingick prof. Wohlin äktenskap med Gretchen Clara Gunilla (Gull) Magnell, dotter av f. d. kaptenen Carl Christian Magnell och hans maka Agnes Ernberg.

En enastående tilldragelse i Örnsköldsviks annaler har med omstående vignettbild förevigats. För första gången nämligen har sjötrafik kunnat upprätthållas in i januari månad, medan annars såväl Örnsköldsviks hamn som den utanför staden liggande Domsjöfjärden äro isbelagda från november till maj och sjötrafiken därmed avbruten. I år har emellertid den försenade Norrlandsvintern möjliggjort sjötrafikens upprätthållande ännu så sent som den 16 januari. Bilden visar ångaren Fenris nyss inkommen till Örnsköldsviks hamn.

*

Till bilder å sid. 276.

Sex arméflygare i samlad trupp anlände den 18 januari till Stockholm från Malmslätt och väckte givetvis mycken uppmärksamhet, hur vanligt det än numera är att se flygmaskiner kretsa över huvudstaden. De sex flygare som anlände voro löjtnanterna von Segebaden, Sjöholm, Gärdin, Philipson, Adilz och Lundberg och färden till Stockholm, som gick synnerligen bra och varunder flygarna hela tiden hade kännning av varandra företogs på en mycket god tid, cirka 1 1/4

Vår världsberömda geolog, professor Gerard De Geer vid Stockholms högskola, har återkommit till Sverige efter en halvårs-lång expedition i Förenta staterna och Kanada för att studera de kvartär-geologiska bildningarna därstädes. Professor De Geer har hela resan varit åtföljd av sin maka samt doktor J. Lidén och docenten Ernst Antevs, vilken sistnämnde kvarstannar i Amerika ända till hösten för att tillsammans med Amerikanska vetenskapsmän fortsätta det på-

FRÅN PROFESSORN, FRILÄRDEN GERARD DE GEER
NATURVETENSKAPLIGA
EXPEDITION I FÖRENTA
STATERNA OCH KANADA.
Professor De Geer med sin
maka, fru Ebba De Geer, utföra geologiska mätningar. Efter fotograf.

30 Januari 1921. Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
• ILLUSTR • • MAGASIN •

OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:R 18.

I grön dubbelton-färg.

En vacker vinterbild från Kristianiafjärden av fotograf Wilsø, Kristiania.

timme. Landningen skedde ute vid Stora Frösunda vid Brunnsviken och där inspekterades flygtruppen av chefen för fortifikationerna, generalmajor Axel Odelstierna. Inspektionen fortsattes påföljande dag i samband med vilken en del lyckade och spännande flyguppvisningar företogs över staden.

En händelse som såg ut som en tanke var att det remarkabla flygbesöket inträffade just samma dag, den 19 januari, Kungliga svenska aeronautiska sällskapet firade sitt tjuguarjubileum. Den i samband därmed anordnade fästligheten ägde rum på Grand Hotell i närvaro av omkring 200 deltagare, varibland märktes flera medlemmar av regeringen. Norsk Luftseiladsforening hade som representant vid jubileet sändt kapten Sem Jacobsen medan de finska och danska aeronautiska sällskapen, som likaledes inbjöds att deltaga, blivitt förhindrade att sända några representanter.

Under fästligheten i fråga blev ett porträtt av en av sällskapets främste främjare och mest verksamme stödjare, överstelöjtnant K. A. B. Amundson, målat av artisten Bror Kronstrand, avtäck. En hälsning från sällskapets dotteravdelning, Aeronautiska sällskapet i Göteborg, framfördes av landshövdning von Sydow. Hälsningstelegram hade vidare ingått från olika flygorganisationer i Tyskland, Norge, Danmark och flera andra platser. Den ståtliga fästen avslutades med uppvisande av en vacker flygfilm med bland annat löjtnant Netzlers flygningar på västkusten och flygbilder från Norrland.

började arbetet. Synnerligen betydelsefulla resultat ha också uppnåtts under färden, sålunda har fastslagit att nedisningen för Amerikas del sträckt sig så långt söderut som ända till New York. Rekognoseringsfärder ha företagits uppåt Hudson River, varvid profil- och linjeuppmätningar företagits så långt som till en tredjedel av den sträcka som kan bli föremål för mätning. Det är detta arbete som nu överlämnats åt docenten Antevs att fullborda.

Professor Gerard De Geer fick som bekant i somras mottaga the Council of the Geological Society i London högsta utmärkelse, Wollastone-medaljen. Han är den förste svensk, som erhållit denna medalj vilkens enda innehavare i Skandinavien dittills varit professor W. C. Brögger i Kristiania.

SEX ARMÉFLYGARE FRÅN MALMSLÄTT ANKOMMA TILL STOCKHOLM OCH GÖRA EN STÅTLIG UPPVISNING. Vår bild togs under generalmajor Odelstiernas inspektion å Brunnsöiken.

GENERALMAJOR A. ODELSTIERNAN OCH ÖVERSTELÖJTNANT A. A. B. AMUNDSEN under inspektionen.

Text å sid. 275.

Nordiska luftrederiaktiebolaget har i dagarna inköpt fyra flygmaskiner i England, vilka skola flygas över till Sverige. Förare äro de svenska flygarna A. R. Holmén och G. André samt de engelska piloterna major Johnstone och Atlantflygaren Hawker. Först startade André, som under svåraste väder flög till Calais, Amsterdam och Vlissingen där han, när detta skrives, ännu befinner sig. Hawker hindrades att anträda färden på grund av sin hustrus plötsligt iråkade svåra sjukdom. De båda återstående flygarna, Holmén och Johnstone, startade samtidigt den 11 jan. Den förstnämnde, som förlögade över en betydligt starkare maskin än engelsmannen, förlorade snart denne ur sikte och nådde efter en och en halv timmes flygning Vlissingen. Därifrån gick färden påföljande dag i synnerligen dåligt väder till Amsterdam samt den 13 jan. vidare mot Bremen, med landning först i Deventer för komplettering av benzin- och oljeförråden och senare, på grund av stark dimma, i Osnabrück. En ut-

Forts. å sid. 286.

Fotograf. Ahn.

DEN FÖRSTE ENGLANDSFLYGAREN ANKOMMER TILL MALMÖ. Ingeniör A. R. Holmén. (Fotos Otto Ohm, Malmö.)

EN DÖMSDÖMD KULTUR.

SKILDNING FÖR H. 8 D. FRÅN FIL. D:R GUSTAF BOLINDERS FORSKNINGSPRESA I SYDAMERIKA.

För några år sedan (årg. XV: 45) berättade jag för Hvar 8 Dags läsare om fjällindianerna i Sierra Tairona i Sydamerika, det märkliga folket, som ända in i våra dagar trots umgänge med de vita bevarat en gammal intressant kultur — besläktad med de kända inkas i Peru. Deras seder och bruk, deras vackra dräkter, förtjusande trädgårdar och det storslagna landskapet har jag sedan många gånger beskrivit i olika tidskrifter och böcker.

Hvar 8 Dag hade den första skildringen — till Eder tidskrift sänder jag också epilogen. Ty det är snart slut på detta indianfolks säregna kultur. Hela den yngre generationen är redan när detta skrives civiliserad. Barn och ungdom ha mangrannt skickats till munkmissionens helpension i byn — samma by, där förr hemliga maskdanser och glada fäster hörde till vanligheten. Indianbarnen få nu arbeta — och arbeta strängt med åkerbruk och läsläsning. På så vis bli de givetvis rustade i kampen för tillvaron. Genom den katolska missionen bli de säkert dugliga medborgare. Men med indianlivet är det slut för alltid.

Jag sänder endast några bilder från den gamla och

GAMMAL MEDICINMAN.

några från den nya tiden — alla tagna i oktober 1920, medan ännu de sista barnen hade sin frihet.

Vi se den trämste representanten för gamla reg men, stammens mest berömda medicinman med sin trollstav och sin kalkdosa, vars innehåll njutes tillsammans med coca-blad. Han litar ännu mest på sina trollkonster, under det stammens övriga främste redan gå med i de kyrkliga processionerna — för säkerhets skull, alltid kan det vara bra för något! — En annan bild: flickan som primitivt flätar med hjälp av stortån och i motsats därtill missionens indian-gossar, övande *svensk* gymnastik under ledning av en munk! Så se vi en katolsk fästlighet: den energiske biskop Atanasio väl-signar grundstenen till den nya missionsbyggnad, där hela stammens ungdom skall bo. Den grundstenen betecknar också den gamla kulturens återgång. Å andra

dra sidan en indiansk fäst: ringdans till flöjtmusik. På torget samlades ännu helt nyss hövdingarna till rådslag. På samma torg kyssa deras gossar nu biskopens hand till avsked.

Slutligen blott några genrebilder: lillan som hjälper

4. VI DANSAR RINGDANS MED INDIANERNA.

Efter originalfotografier.

1. FLICKA FLÄTANDE med hjälp av stortån

2. MISSIONENS INDIANGOSSAR ÖVA SVENSK GYMNASIK.

3. BISKOPEN INVIGER GRUNDSTENEN TILL NY MISSIONSBYGGNAD. I förgrunden, t. v. sittande, indianernas representanter; i fonden missionens flickor.

1. HÖVDINGARNE RÅDSLÅ PÅ TORGET.
2. MISSIONSPOJKARNE KYSSA BISKOPENS HAND TILL AVSKED.
3. LILLAN HJÄLPER MOR ATT TVÄTTA.
4. GUBBE ARBETAR I SIN TRÄDGÅRD.
5. FRU BOLINDER MED SIN LILLA INDIANSKA GUDDOTTER.

Efter originalfotografier.

mor att tvätta; min hustru med en liten indianunge (vår guddotter enligt deras sed) och slutligen en gubbe arbetande med att leda in vatten i sin trädgård som han sett munkarna göra.

Det är således de sista bilderna från en kultur, som till skillnad från de flesta omedelbart skall efterträdas av verklig civilisation. Kanske är det bättre för indianerna, men ur kulturhistorisk synpunkt måste man beklaga att denna kultur snart nog endast representeras av en musei-samling.

Sierra Tairona, november 1920.

Till bild å sid. 281

Enligt meddelanden från Berlin har professor Oswald Flamm vid tekniska högskolan i Charlottenburg gjort en uppfinning, vilken möjliggör framställandet av bepansrade undervattensbåtar. Huvudsvarigheten med byggandet av sådana u-båtar har hittills varit, att de vid dykning kantrat, och denna svårighet har ej heller kunnat avhjälpas genom ballast, i det att båtarna då blivit för tunga. Professor Flamm har lyckats finna en ny stabiliseringsprincip, vilken tillåter att belasta u-båtarna såväl med ett starkt sidopansar som med pansartorn.

Uppfinnaren har redan i enlighet med sitt system framställt en u-båt på 1443 ton med ett pansar på 35 mm. och en hastighet av

17½ knop. Han har vidare gjort försök och beräkningar med hän syn till uppfinningens verkningar på undervattenskrussare på 4,800 och 9,000 tons med kanoner upp till 24 cms kaliber. Huruvida dessa beräkningar hålla streck kan emellertid konstateras endast vid dykning med försöksfartyg. Den gjorda märkliga uppfinningen, redan patenterad i de flesta länder, är på grund av Versaillesfredens förbud mot tyska rustningar icke av särskilt värde för Tyskland men är patentet inköpt av England och Italien. I samband härmed kan nämnas, att den av engelska regeringen tillsatta kommittén av sjömilitära fackmän i dagarna i ett avlämnat utlåtande förklarar, att dreadnoughtarnes æra är förbi och att England bör upphöra med byggandet av superdreadnoughter. Samtidigt göres i den engelska prässen från sakkunnigt håll gällande att Englands militära styrka i framtiden kommer att avhänga av undervattens- och luftvapnet.

Efter fotografier

INDIANERNAS FRÄMSTE GÅ I SPETSEN FÖR EN KATOLSK PROCESSION.

Foto. Almqvist & Preinitz, Sölm.

FÖRSTUPPFÖRANDE AV OSSIP DÜMOVS "NJU" Å INTIMA TEATERN. Fru Harriet Bosse (i titelrollen) och herr Ejnar Röd ("Han").

Vidst. bild: "PRINS METHUSALEM" PÅ STORA TEATERN I GÖTEBORG. Herr Martin Öhman (prins Methusalem) och fröken Inga Peters (Cinella). — Efter fotos.

Efter lång glömska upplevde den snart halvsekel-gamla Johann Strauss-operetten *Prins Methusalem* en anmärkningsvärd succés vid sin premiär å Stora teatern i Göteborg lördagen den 15 januari. Härmed är det andra gången denna operett uppföres i Sverige. Första gången var i Stockholm år 1879 eller två år efter det densamma utgått ur sin mästares hand i den glada operettstaden vid Donau.

Sannolikt är det ingen tillfällighet att denna operett fått vila, medan en hel del andra av Strauss' skapelser under oavbrutna segrar framförts å världens olika operettscener. Rent musikaliskt är *Prins Methusalem* en så god och äkta Strauss som någon annan av hans kompositioner, men libretton är nästan genomgående svagare. Trots stora och i hög grad berömvärda ansträngningar hade teaterns regissör, hr *Oscar Textorius* ej heller helt kunnat täcka denna brist hos verket självt. Iscensättningen, efter moderna linjer med vackra dekorationer av hr *Kannerworff*, var måhända den bästa som någonsin kommit verket till godo. Och dock — den stora stilen fanns där icke riktigt — var detta ett fel hos prins *Methusalem* och furstens av *Trocadero* hovskräddare bland annat? Största intresset fästes vid fröken *Inga Peters*, prinsessan *Cinella*. Hennes spel äger det goda konstnärskapets alla förutsättningar, charmen, finheten och

naiviteten, och hennes sång föreföll i denna roll säkrare och renare vokaliserad än förut. Av *Prins Methusalem* kunde säkerligen gjorts något fantasifullare. Hr *Martin Öhmans* vackra stämma och utmärkta apparition skulle vinna betydligt på klarare textuttal och en mera dramatiskt genomtänkt sekundering. Verkligt illusoriska operettgestalter gjordes av hr *Josef Norman* och *John-Erik Strandman* samt sist men icke minst av hr *Karl Kinch*, komponisten *Tromboni*, vilken dessutom var den ende, som i sina med *schwung* spelade partier lyckades förmå den ofta släpande orkestern att hålla takten ordentligt. En tarantella, dansad av dansparet *Anna Robenne* — *Axel Cegreller* kunde försvarat sin plats även på den yppersta scen. Om *Prins Methusalem*s obestridda framgång hos publiken vittnade det ovanligt starka applådbifallet, som vid några tillfällen föll även inför öppen ridå.

Intima teatern har efter höstens stora succés "*Professor Storytjän*", nu ånyo en rysk pjäs, skriven av *Ossip Dümov* — eller *Ossip Perelman*, som hans verkliga namn lyder — "*alldagliga*" dramat "*Nju*". Det hade sin premiär den 21 jan. och blev tilldels en framgång, främst genom fru *Harriet Bosses* återgivande av titelrollen — det var hennes första uppträdande i Stockholm denna säsong — och det må erkännas att säkert ingen annan svensk skådespelerska för närvarande finns som kunde givit denna underliga, till ytterlighet moderna kvinna så lidelsefullt och med så mycken fin, mjuk och betagande innerlighet. *Edvin Adolphson* som mannen hade en förträfflig stavisk mask.

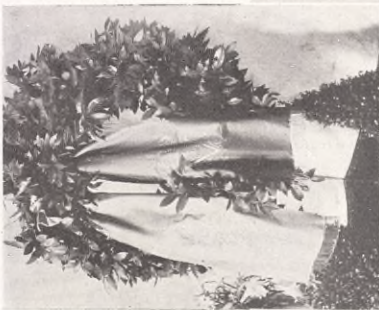
Bifallet efter föreställningens slut riktade sig icke minst till regissören, *Rune Caristen*. Och så naturligtvis till *Harriet Bosse*.

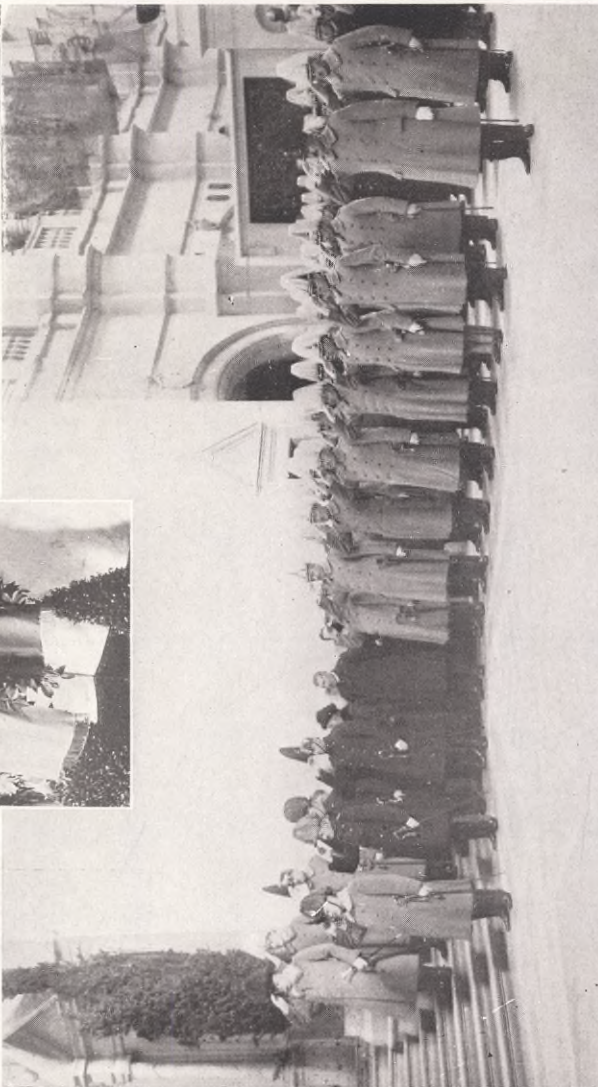

DEN SVENSKA NATIONALSTATENS 400-ÅRSJUBILEUM

Det stora minnet har firats över hela vårt land med anslående fosterländskt betonade högtidligheter. I Stockholm var centrum för minnesfirandet Nordiska museet, dit uppmarschen av de i huvudstaden garnisonerade regementena

tog sin början redan på morgonen. Själva fästlighetens ägde rum i den med stora hallen förbundna kröningssalen mitt emot Carl Milles mäktiga Gustaf Vasastaty, vid vars fot kransar nedlades. Även på Skansen i samtliga skolor och kyrkor högtidlighölls bemärkelse dagen. I Gustaf Vasas gravkor i Uppsala domkyrka nedlades av chefen för konungens stab general Gustaf Uggla en praktfull krans från konungaparet.

Pressfoton.

GARNISONSTRUPPERNA I STOCKHOLM HYLLO DET STORA MINNET. Svea ingentbråskår (t.v.) och Svea Livgarde inför Gustaf Vasas bildstod i Nordiska Museets hall. Överst: Konungens och drötnings minneskrans till Gustaf Vasas gravkor i Uppsala domkyrka (foto. Rahm, Sthlm).

I alla Sveriges bygder ha skolor och menigheter i dessa dagar samlats för att fira fyrahundraårsminnet av det befrielseverk, som på nyåret 1521 i Dalarnes skogar inleddes av den unge riddersmannen Gustaf Eriksson Vasa och ej slöts, förr än Sverige under hans ledning tillkämpat sig politisk, kyrklig och ekonomisk självständighet och han själv i dess hävd förvärvat sig den patriarklika platsen som den modärna svenska nationalstatens vördnadsbjudande grundläggare. Det är ett sekelminne, som högtidlighällits tre gånger förut. Men varje tid firar ett historiskt minne på sitt eget vis och alldeles säkert betraktas detta fyra-

Fortf. sid. 287.

DEN NYA FRANSKA MINISTÄRENS FÖRSTA KONSELJ. I arbetsministeriet. Vi namnteckna fr. v. sittande: Maginot (pensionsminister), Paul Doumer (finans-), Bonnefoy (justitie-), BRIAND (konseljpresident och utrikes-), Marraud (inrikes-), Barthou (krigs-), Bérard (undervisnings-); Stående: Dior (handels-), Le Troquer (arbets-), Daniel-Vincent (social), Leredu (hälsösvårds-), Guist Haas (marin-), Sarraut (kolonial), Loucheur (för de befriade områdena), Lefèvre du Prey (jordbruks-).

Den nya franska regeringen framträdde den 19 jan inför parlamentet och fick därvid ett välvilligt mottagande. Regeringens programförklaring, som i deputerade-kammaren upplästes av konseljpresidenten Briand och i senaten av inrikesminister Marraud, innehöll utfästelser om en förtroendets och samarbetets politik gent emot arbetarklassen, värnpliktsidens förkortande, genomdrivandet av fredsfördragets bestämmelser särskilt Tysklands avväpning och skadeståndsprägans lösande, upprätthållandet av förbundet med England och Italien, slutandet av en militäröverens-kommelse med Belgien, den orientalistiska frågans lösning genom fred med Turkiet o. s. v. Konseljpresident Briand har redan avlagt ett besök hos den tyske ambassadören i Paris och med denne diskuterat Frankrikes förhållande till Tyskland varvid särskilt skadeståndsprägan berördes. Sedan den tyske ambassadören betygat Tysklands goda vilja att uppfylla sina ekonomiska förpliktelser uttalade Briand sin förhoppning om ett snart samförstånd i skadeståndsprägan.

Den kände danske fysiologen prof. Holger Møllgaard blev den 15 jan. skadad vid en explosion, som inträffade under det att han på Landbohögskolens i Köpenhamn laboratorium undersökte en del explosiva ämnen. Vid explosionen, vilken var av så stor våldsamhet, att laboratoriets alla fönster sprängdes, släkte en del av den vätska prof. M. höll på att undersöka upp i hans ögon och bländade honom. De först hysta farhågorna, att synförmågan skulle gå förlorad, ha nu skingrats, och gott hopp om fullständig vederfående förefinnes. — Prof. M., som är en 35 års man, erhöi endast 26 år gammal den av honom innehavda professuren i fysiologi vid Landbohögskolan och anses äga en betydande framtid som vetenskapsman.

PROFESSOR HOLGER MÖLLGAARD.
Den danske fysiologen som under laboratorie-
arbete nyligen skadades av en explosion.
Efter porträtt.

PROFESSOR OSWALD FLAMM.
Uppfinnare av ett system för pansarskåddade
U-båtar. En överblick över hela världens uppmarksamsam-
mat nyhet. Text å sid. 278.

MARIA STUARTS TREDJE GEMÅL BEGRAVD PÅ SJÄLLAND.

FÖR H. & D. AV AAGE HEINBERG.

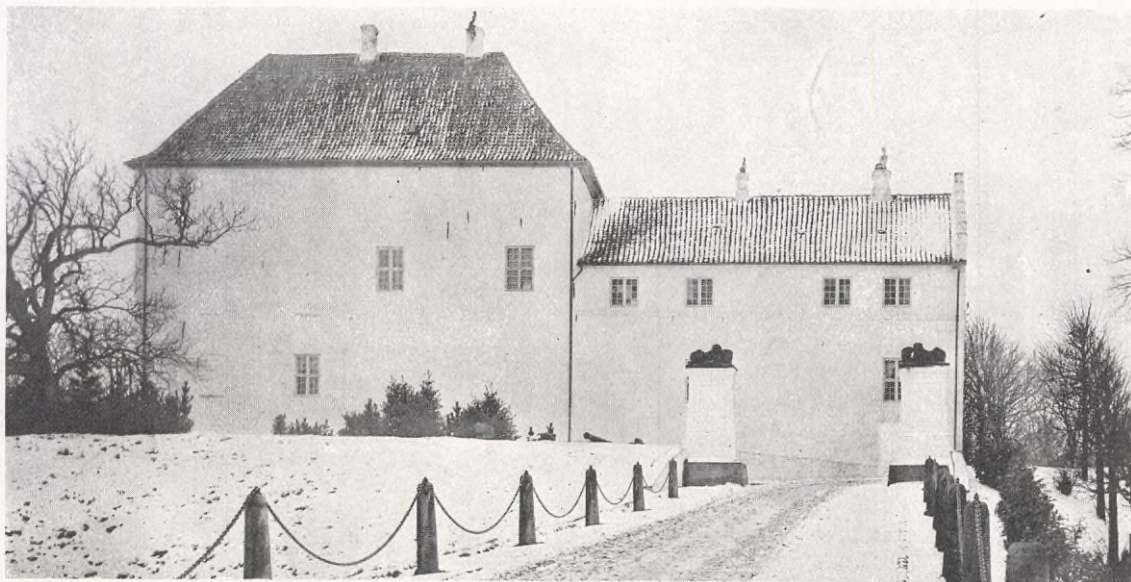
BODIL IPSEN SOM "MARIA STUART" på Dagmar-teatret i Köpenhamn.

Bilden t. h.

FAAREVEJLE KYRKA PÅ SJÄLLAND, där earlen av Bothwell, Maria Stuarts tredje gemål, ligger begravd.

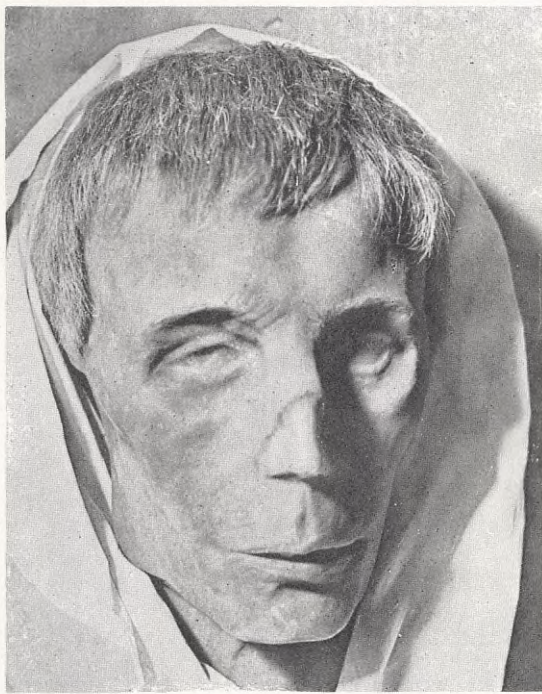
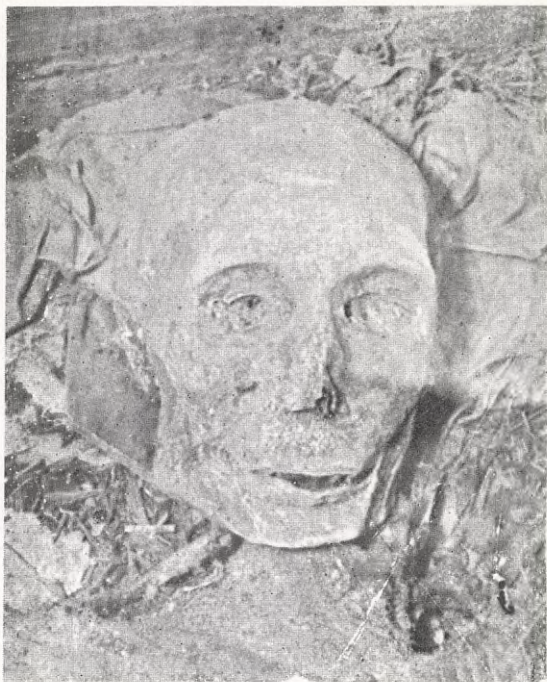
Dagmar-teatern i Köpenhamn har på sitt program upptagit Björnsons berömda skådespel "Maria Stuart". Därmed hava också namnen från hennes tid, vilka nog för de flesta nutidsmänniskor äro höljdade i ett mer eller mindre tätt dunkel, dragits fram ur glömskan. För många av köpenhamnarne har det inneburit en fullständig överraskning, när de fått veta, att Maria Stuarts mångomskrivne älskare och senare make, äventyraren, earlen av Bothwell ligger begravd i deras eget land i den idylliska Faarevejle kyrka i nordöstra Själland.

Earlen av Bothwell (1536—78) var en son av sin tid, äventyrslysten, hänsynslös, en lyckoriddare, för vilken målet var allt och medlen av underordnad betydelse. Ehuru uppfostrad i den protestantiska läran fann man honom på den katolska sidan i de skotska religiösa partistriderna under Maria Stuarts minderårighet. Krigslyckan gick de katolske emot och Bothwell måste, som så många andra gånger under sitt liv, av säkerhetsskäl för någon tid begiva sig utomlands. Under en av dessa utländska färder kom

DRAGSHOLMS SLOTT PÅ SJÄLLAND, där earlen av Bothwell satt som statsfånge till sin död 1578.

Efter fotografier.

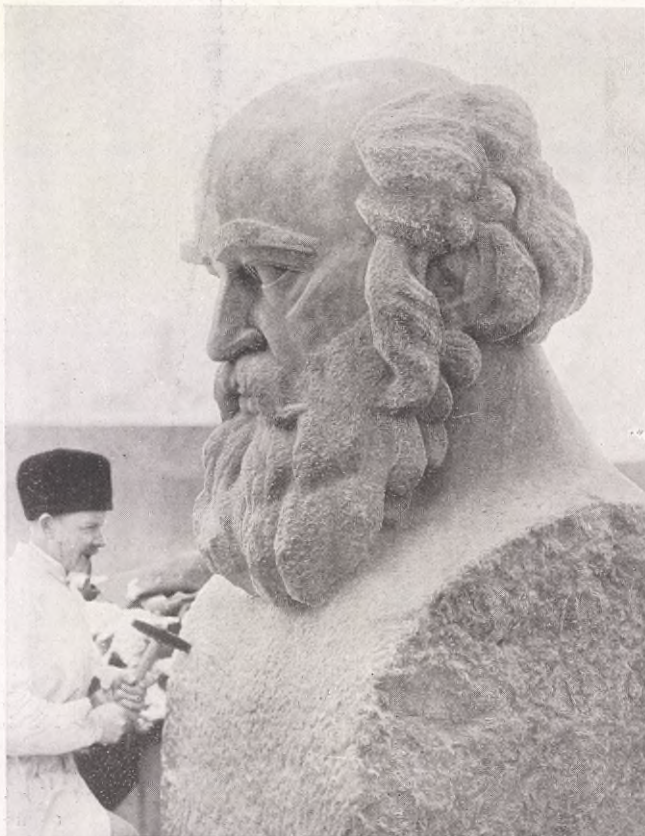
1. v. JAMES HEPBURN, EARL AV BOTHWELL och Maria Stuarts tredje gemål, i sin kista under golvet i den lilla själlandska andskyrkan i Faarevejle. Man ser ännu tydligt ärret tvärs över pannan och det ena blinda ögat. — I. h. BOTHWELLS DÖDS-MASK i Köpenhamns panoptikon. — Efter fotos.

han även, omkr. år 1560, till Danmark och äktade där en norsk adelsdam Anna Rustang, men övergav henne sedan i Holland. När Maria Stuart 1561 lämnade Frankrike för att övertaga regeringen i sitt eget land, befann sig Bothwell bland det lysande följe av skotska ädlingar, som ledsagade henne. Hans vistelse i Skottland blev dock icke lång. Efter ett par år tvingades han för att undgå följderna av sina stämplingar mot drottningens halvbroder Murray att åter fly till Frankrike. Han återkom emellertid snart nog till Skottland och blev en av drottningens hängivnaste anhängare samt vann även genom sina stora tjänster och lysande personliga företräden hennes bevägenhet — till olycka för dem båda. Bothwell blev senare en av huvudmännen i mordkomplotten mot drottningens gemål, den obetydliga och vilje-

FAAREVEJLE KYRKA. Under trälämnen i förgrunden är källaren där Bothwells kista står. — Efter fotografi.

svage Darnley. Komplotten gick i verksfällighet i Edinburgnatten till d. 10 febr. 1567. I april bortförde Bothwell — knappast mot hennes vilja — drottningen till slottet Dunbar, lät skilja sig från sin första hustru och firade d. 15 maj sin förnämning med Maria och blev av henne utnämnd till härtig av Orkney o. Shetland. Lyckan blev kort. Det mot drottningen fientligt sinnade partiet i landet utnyttjade alla de timade händelserna för att upphetsa folket mot henne. Ett uppror utbröt, man värdjade till vapnen, Edinburg angreps och efter nederlaget vid Carberry Hill den 15 juni föll Maria som fånge i sina fienders händer och skiljdes för alltid från Bothwell. Denne flydde, först till sitt härtigdöme och sedan, då motgandet blev allt utom vänligt, vidare ut i världen. Fartyget som han inskeppat sig på, fördes av stormen in mot norska kusten, där

KOLOSSAL-BYST AV GUSTAF FRÖDING I SVART GRANIT, UTFÖRD AV SKULPTÖREN ERIC RAFAEL-RÄDBERG och avsedd att resas på Djurgården, i närheten av hans bostad där, till 10-årsdagen av hans död den 8 februari. — Efter foto.

Forts. fr. sid. 283.

det uppbringades av en örlogsmän. Bothwell arresterades samt hölls i fängsligt förvar i Norge tills han efter order från Köpenhamn alltjämt fängslad fördes till Danmark. Den danske konungen Fredrik II ville icke utlämna honom till Skotland, i vilket fall den olycklige utan ringaste tvivel fått med livets förlust sona sina gärningar, utan behöll honom som fånge först i Köpenhamn, sedan på Malmöhus i Skåne och slutligen på herregården Dragsholm i närheten av Faarevejle kyrka. Här slutade han sina dagar, endast 42 år gammal, och begravdes i den nämnda kyrkan i en under golvet befintlig krypta. Genom en glasruta, som är insatt i kistans lock, kan man ännu efter tre och ett halvt sekel se hans jordiska lämningar underbart väl bibehållna.

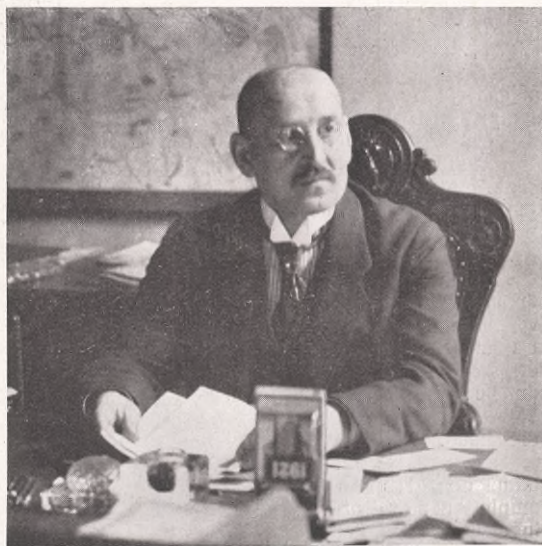
Bothwell var en fantast och himmelsstormare. För oss som nu leva framstår han närmast i denna gestalt. De hårda omdömen hans egen tid såväl som den närmast följande fälde över honom präglades av alltför mycket hat för att vara fullt sannfärdiga. Vad vi med visshet veta om honom är, att han var en charmör utan like. En mängd berättelser styrka detta. Ingen kvinna kunde motstå trollmakten i hans väsende. Å andra sidan hade han otaliga politiska fiender och omflammades av ett hat, som störtade honom från lyckans högsta tinnar och förödde hans liv. En drottningens gemål slutade han sina dagar i främmande land som en olycklig fånge. Det är ett stycke stormande men även gripande världshistoria man står inför i kryptan till den lilla idylliska danska landsorts kyrkan.

Tioårsdagen av Gustaf Frödings död infaller som bekant den 8 instundande febr. Som en värdig hyllning till skaldens minne på denna dag har i all tysthet förberetts ingenting mindre än avtäckandet av hans bild på Djurgården i närheten av den plats där han framlevde sina sista år. Bilden, en kolossal herm i svart granit, nära fyra meter hög, har just i dagarna fullbordats av skulptören Eric Rafael-Rådberg. Själva avtäckningen har man tänkt sig skola ske under synnerligen högtidliga former. För att få in erforderliga medel till bystens resande kommer den 8 februari en stor teaterfäst att anordnas på Kungl. Teatern, varjämte en pänninginsamling planeras. I spetsen för den kommitté, som haft saken om hand står prins Eugen, som telegrafiskt från Italien förklarar sig varmt intresserad för planens realiserande. Bland övriga ledamöter äro: Director musices Hugo Alfvén, docent Ruben G:son Berg, landsekreterare Daniel Ekelund, ordförande, generalkonsul Hugo Duhs, vice ordförande, konsul Harry Wennberg, kassaförvaltare, doktor Selma Lagerlöf, skriftställaren Carl G. Laurin, direktör Thorsten Laurin, fil. doktor Gustaf Upmark m.fl.

Till H. 8 D. medarbetare

vidarebefordras genom redaktionens försorg **endast oförseglade meddelanden**, som icke strida mot vår tidnings intressen.

Berlins stadsfullmäktige hava med 105 röster mot 95 till överborgmästare utsett chefen för stadens finansväsende "Stadtkämmrer" *Gustav Boess*. Den valde, som tillhör det borgerliga demokratiska partiet, erhöll stöd utom av sitt eget parti även av högern och flertalet socialisterna. Hans motkandidat var dr. Weyl, medlem av det oavhängiga socialistpartiet, alltså ett märkligt valresultat.

BERLINS NYE ÖVERBORGSMÄSTARE GUSTAV BOESS.

Efter fotograf.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

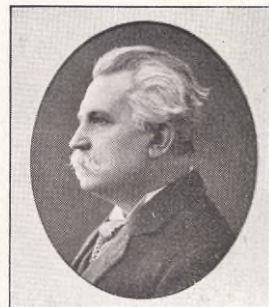
J. SCHRÖDERHEIM.
Kansliråd. — Stockholm.
95 år 1 febr.*

R. F. BENNET.
Friherre. — F. d. Häradshöv. d.
Stockholm. — 85 år 2 febr.*

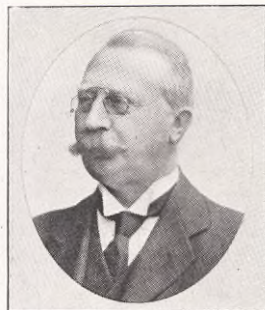
A. G. S. HORN.
Greve. — Ceremonimästare.
Stockholm. — 80 år 29 jan.*

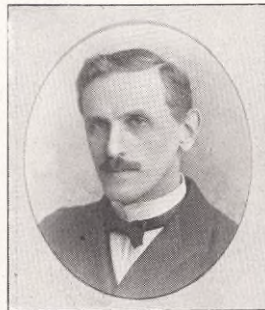
E. G. LUNDQUIST.
Författare. — Stockholm.
70 år 3 febr.

A. M. JERNELL.
F. d. Rektor. — Lidköping.
75 år 13 jan.*

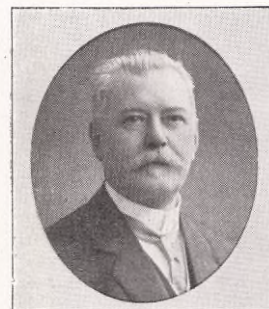
C. H. NILSSON.
Professor. — Svalöv.
65 år 29 jan.*

P. J. HOLMQUIST.
Professor. — Stockholm.
55 år 23 jan.*

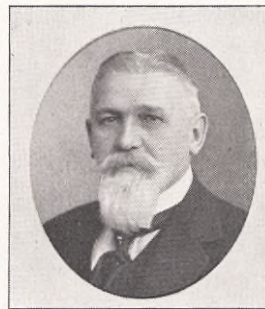
K. E. J. B. LIND.
Rektor. — Örebro.
55 år 29 jan.*

K. W. BILLE.
Bokjöräggare. — Stockholm.
70 år 31 jan.*

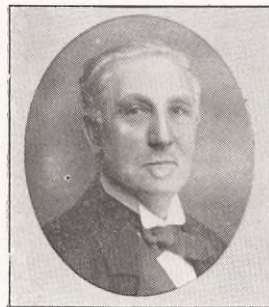
C. H. WALLENTIN.
Exportör. — Smögen.
65 år 28 jan.*

G. W. BEIJER.
Direktör. — Stockholm.
60 år 3 febr.*

J. F. LARSON.
Direktör. — Göteborg.
50 år 17 jan.*

S. F. LENGQVIST.
F. d. Stationsinsp. Botanist.
Karlshamn. — 70 år 20 jan.

A. G. N. OHLSSON.
Kontr.-prost. Kyrkoherde.
Gladsax. — 60 år 21 jan.*

A. E. HOLM.
Postmästare. — Kristianstad.
60 år 17 jan.

A. H. FAHLANDER.
Direktör j. Hall. i skyddshem.
Mäshult. — 55 år 23 jan.

* Data å nästa sida.

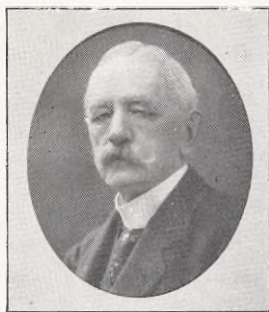
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

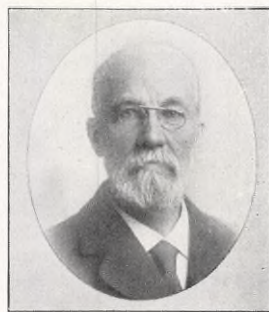
C. BÜLOW †.
F. d. Redaktör. — Lund.
F. 1833. † 20 jan.*

M. NYRÉN †.
F. d. Professor. — Stockholm.
F. 1837. † 16 jan.*

P. G. E. BEIJER †.
F. d. Förste Bibliotekarie. —
Sthlm — F. 1845. † 16 jan.*

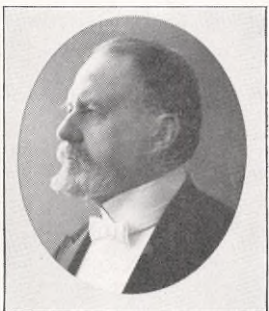
A. G. NATHORST †.
F. d. Professor. — Stockholm.
F. 1850. † 20 jan.*

A. H. HALLSTRÖM †.
F. d. Kontr.-prost o. kyrkoherde.
Uppsala. — F. 1844. † 6 jan.

A. A. LINDBERG †.
F. d. Dövstummlärare. — Tumba.
F. 1847. † 3 jan.*

G. A. L. HEDENBERG †.
Godsägare. — Kristineberg.
F. 1856. † 14 jan.*

S DÜRING †.
V. Häradshövding. — Göte-
borg. — F. 1858. † 3 jan.*

* Data här nedan.

JOHAN SCHRÖDERHEIM. Stud. 45, fil. dr 54, fil. jubeldr 04. Tj.-gjorde i riddarhuskansliet o. i Riksd. F. K. kansli under riksd. 53—74; e. o. kansl. v. chefsåmb. f. elektr. telegrafverket 56; kopist där 69; kanslisekr. 78; registrator. 79—91; kansliråd i K. M. kansli 89; tillsyn.-man f. frälse förmyndskap i Stockh. 92.

RUTGER BENNET. Stud. 54, hovr.-ex. 59, v. hvd 64, häradshöv. i Bräkne här. doms. 78, transp. t. Ingelstads o. Jerrestads doms. 86—06.

ARVID HORN. Stud. 60, kansliex. 62, e. o. kansl. i Finansdep. s. å. i Kommerskoll. 63 tf. registr. o. arkiv. i sistn. verk 72, ord. 91—96. Tj.-gör. kammarjunk. 63, kammarherre 63, ceremonimäst. v. K. M. Hov sdn 83, rikshöv. sdn 88.

ERNST LUNDQUIST. Stud. 69, litt. v. Dram. tea. i Stockh. 81—98, 04, 07. Vitter förf. Utg. ett flertal romaner, novellsaml. teaterstycken, översättare.

MAGNUS JERNELL. Stud. 68, fil. kand. 74, adj. i Lund 77, rekt. i Lidköping 95—12. Stadsfullm., ordf. i styrelsa f. slöjdskolan, Lidbeckska arbetsk. Folkbibl. Framstående föreläsare, förestånd. f. föreläs.-fören.

HJALMAR NILSSON. Stud. 75; fil. dr 86, doc. i botan. i Lund 85, prof. n. h. o. v. 02; tj.-man v. Sv. utsädesfören. på Svalöv 88, dess förestånd. sdn 90. Led. av Lantbr.-akad., Fyslograf. sällsk. i Lund. Biografi o. hetsid.-portr. årg. VII:22.

PER HOLMQUIST. Stud. 86, fil. lic. 94, fil. dr 97; doc. i mineralogi o. geol. i Upps 97—01, lt. lekt. i s. ämnen v. Tekn. högsk. 97—98 o. 01—11, tf. prof. där 11, ord. sdn 12. Ordf. i Geolog. fören. i Stockh. f. innev. år.

JOSEF LIND. Stud. 83, organ.-ex. 92, fil. dr 93, doc. i grek. i Lund 94, v. domkyrkoorgan. i Lund 93—97, lekt. i lat. o. grek. i Västerås 96, v. domk.-organ. där 03—04, folksk.-insp. 99—03, 04—05; kyrkorådsled. 05—07; insp. f. småsk. lär.-semin. 01—05. Rektor i Kalmar 05; led. av domkap. o. domkyrkoråd; stadsfullm., där ordf. i styr. f. småsk. lär.-semin. i Kalmar 16—18. Led. av styr. f. Kalm. navig.-sk. 12, insp. f. elem.-lärov. i fl. 13, v. domk.-organ. 13—14. Associé i Musik. akad. 1900; hed.-led. av Kalm. nat. i Lund 10, i Upps. 12. Rektor v. Karol. h. allm. lärov. i Örebro sdn 18.

WILHELM BILLE. Stud. 71, grundl. 77 bokhandel i eget namn, ombild. t. W. B:s Bokförlags a.-b. 94, dess verkst. dir. sedan dess. V. ordf. i Bok- o. musikhandl. understödsfören., styr. led. i Bokförl.-fören.; på sin tid kommunalfullm. på Lidingsön, ordf. i Bryggareemb. i Stockh. pens.-kassa CARL WALLENTIN. Inneh. sdn 78 fiskexportfirman C. Wallentin å Smögen. Kommunalfullm., poststat. förestånd. under 36 år; landstingsman under 2 per. Styr.-led. i Havstiskefören., ordf. i vägstyr.-ordf. i styr. f. Bohusbankens avd.-kontor. Led. av Riksd. A. K. 99 o. 03—14.

WALDEMAR BEIJER. Vistades efter avslut. skolsutdier under 17 år i utlandet. Deläg. i firman G. & L. Beijer i Stockholm 94; firman ombild. t. a.-b. 15 m. W. B. som verkst. dir. sedan dess. Fullmäktig i Stockh. handlskammare, Stockh. Sjömanshem, sekr. i Fören. f. Skand. sjömanshem i utl. hamnar. Ordf. i Sjöförsäkr.-a.-b. Vega, styr.-led. i A.-b. Kol o. Koks.

JOHN LARSON. Vid unga år anst. i smölexportfirman Matthews Fidler i Göteborg och v. dess ombild. t. aktiebolag detsas verkst. direktör. Framstående sportseglare, mångårig led. av styr. f. G. K. S. S.

NATHANAEL ÖHLSSON. Stud. 80, prästv. 83, kyrkoh. i Houf 98, kontr.-prost i Bjäre kontr. 01, kyrkoh. i Gladsax sdn 09.

CHRISTIAN BÖLW. Boktryckare i Lund 58; medarb. i Folkets Rös-54—55, grun. o. red. av Folkets Tidning 56—91. På sin tid stadsfulmäktig under många år; led. av Riksd. A. K. 91—93.

MAGNUS NYRÉN †. Stud. 53, fil. dr. 69, doc. i astronomi v. Upps. univ. 69; e. o. astronom v. Pulkova observ. i Ryssl. 68, adj. astr. 71, vice direktör 92—03; innehade titel såsom verkligt statsråd. Stift. av Nord. understödsfören. i St. Petersburg o. under många år dess president. Senare är bosatt i Sverige, har han även här varit verksam inom sin vetenskap. Led. av Vetensk.-akad. Biografi o. hetsid.-portr. årg. XVIII:24.

PETER BEIJER †. Stud. 62, fil. dr 74, e. o. aman. i K. Bibliot. s. å. ord. 90, bibliotekarie 02, förste bibliot. 09—12. V. ordf. i dir. ö. sällsk. i. nyttiga kunskapers sprid.

ALFRED NATHORST †. Stud. 68, fil. dr 74, doc. i geologi i Lund 74—79; bitr. geolog v. Sv. geol. univ. 73, geolog där 76, chefs bitr. 77—84; prof. o. Intend. f. saml. av arkegoniater o. foss. växter v. Naturhist. riksmus. 84—17. Företagit flera forskn.-resor t. Spetsbergen o. Grönland. Fil. hed. or. i Greifswald 06, i Cambridge 07, i Kristiania 11; jur. hed. dr v. St. Andrew-univ. i Skottl. 11. Led. av Vet. soc. i Uppsala, Vet. o. vitt samh. i Göteborg. Biografi o. hetsid.-portr. årg. XII:8.

ALDRED LINDBERG †. Stud. 70, efter några års akad. studier lär. v. Manilla dövstummsins. 76, 08. Bibliofil av betydhet, särsk. inom den topografiska litteraturen, av vilken han ägde en för en privatman enastående samling. Utövade en omfattande publicistisk verksamhet.

AXEL HEDENBERG †. Övertog efter avslut. elem.- o. lantbr.-studier skötsel av fädernegården Hultsfred o. egend. Kristineberg, inneh. under många år MarianeLunds säteri i Jönk. l. På sin tid ordf. i komm.-st. nämndeman landstingsman. Mångårig led. av hushålln.-sällsk. förvaltn.-k. stift. av o. styr. ordf. i Vena sparb.

SVEN DÜRING †. Stud. 81, hovr.-ex. 86, v. hvd 90, sdn 91 verksam som ad.-ok. i Göteborg. Omb.-man i Folkbanken sdn många år, ordf. i styr. f. Betanlahemets sinnessinnstäm. Kyrkofullm. o. led. av Carl Joh. förs kyrkoråd; led. av styr. f. stadens allm. begravn.-platser. Mångårig styr.-led. i K. F. U. M. och sdn 02 dess ordf.

Forts. fr. sid. 276.

brytande orkanartad snöstorm avbröt färden. Den 15 nådde flygaren Bremen, där stark dimma åter tvingade till kvarstående. Två dagar senare fortsattes flygningen över Lübeck till Malmö men måste på grund av snöstorm avbrytas i Kjögetrakten. På följande dag landade hr Holmén efter sin strapatsrika färd på svensk mark, Bulltoftafältet v. d. Malmö, och fortsatte sedan över Näsjö till Stockholm. Sammanlagda flygtiden London—Kjöge var 7 timmar. Maskinen, en Sopwith med 240 hkr Bentley motor, bestod på ett glänsande sätt provet. Trede flygaren major Johnstone har, enligt meddelande, nått Bremen

INNEHÅLL. Professor Nils Wohlin (biografi och hetsid.-porträtt). — Gustaf Vasa-minnet. — Flygningen England—Sverige — Franska ministären. — Frödingsminnet. — Teaterpremiärer i Stockholm och Göteborg. — "Maria Stuart" på Dagmar-teatern i Köpenhamn. — Porträtt och bilder till dagskrönikan. — Veckans Porträttgalleri. — Svenska forskningsfärder i Nord- och Sydamerika.

Forts fr. sid. 280.

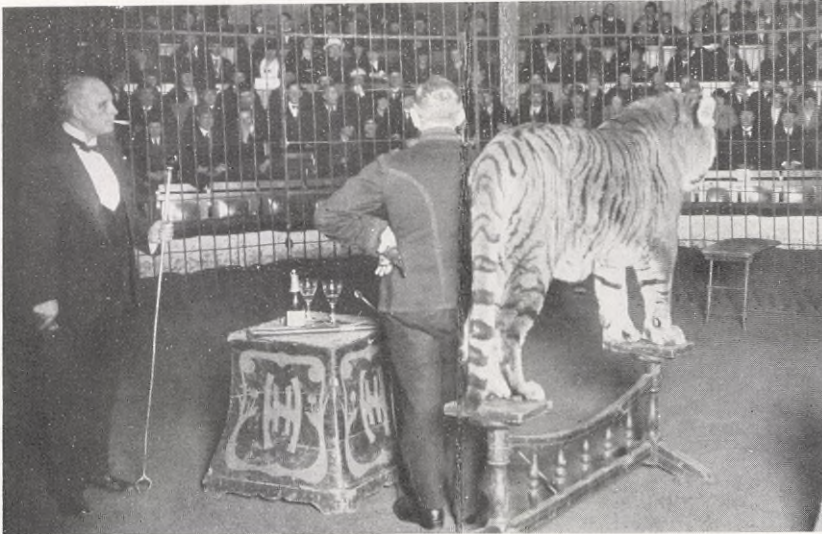
minnets firande tonvikten upphört att vila på danskhetens besegrande och Kalmar-unionens slutliga sprängning för att i stället med desto större eftertryck läggas på det svenska folk-kungadömet grundande, de partikularistiska ständs- och provinsintressenas undertryckande och det nationella rättssamhällets slutgiltiga resning av medeltida stormanssjälvsväld och anarki. "Ur unionens band bröt sig Sverige ut med pånyttfödd nationalkänsla, och på det då befastade, sedermera oupplösta och ouplösliga förbundet emellan svensk folkmakt och svensk konungamakt grundades den svenska staten." Karaktärstiken är Erik Gustaf Geijers för tre kvarts århundrade sedan. Ingen har efteråt givit någon mera träffande.

Det Sverige, som inträdde i Kalmarunionen, saknade såväl riksenhetskänsla som nationalmedvetande. Den riksenhet, som skapats, var kyrkans och adelns, men icke den meniga allmogens. Fäderneslandet sönderslöts på denna tid av främmande intressen. Borgerskapet var tyskt, prästerskapet romerskt sinnat, adeln kände sig närmare sluten till Danmarks och Norges adel, med vilken den genom släktskapsband och gemensamt ständsintresse var förenad, än till egna ofrälse landsmän. Under sådana förhållanden föddes Kalmarunionen. Att den i etthundratjugufyra år förblev oupplöst, visar, att den hade mäktiga intressen för sig. De voro alla deras, som ej tålde en maktägande inhemsk konung, och för vilken en främmande gemensam var så god som irgen. Skulle den haft möjligheter att utveckla sig till en skandinavisk helstat, hade därtill fordrats unionskonungar, stiftarinnan lika i klokhet och kraft och insikt om konungsplikter mot allmogen. Men på Margareta följde tyska främlingsfurstar — Erik pommeranaren, Kristoffer bajraren, Kristian oldenburgaren — utan känsla för den nordiska egenarten. Av alla unionskonungar var den siste månånda den, som haft största förutsättningar att förverkliga grundläggarens statsmannatanke. Man låte icke förvilla sig av tyrann-namnet, som utbrotten av medfödd sinnessjukdom häftat vid den andre Kristians: i hans oroliga sinne trängdes redan alla de tankar, vilkas förverkligande skapade Gustaf Vasas storhet; både aristokratiens kuvande under konunga-

makten, kyrkoreformationen och frigörelsen från det hanseatiska handelsoket hägrade för honom som konungsuppgifter.

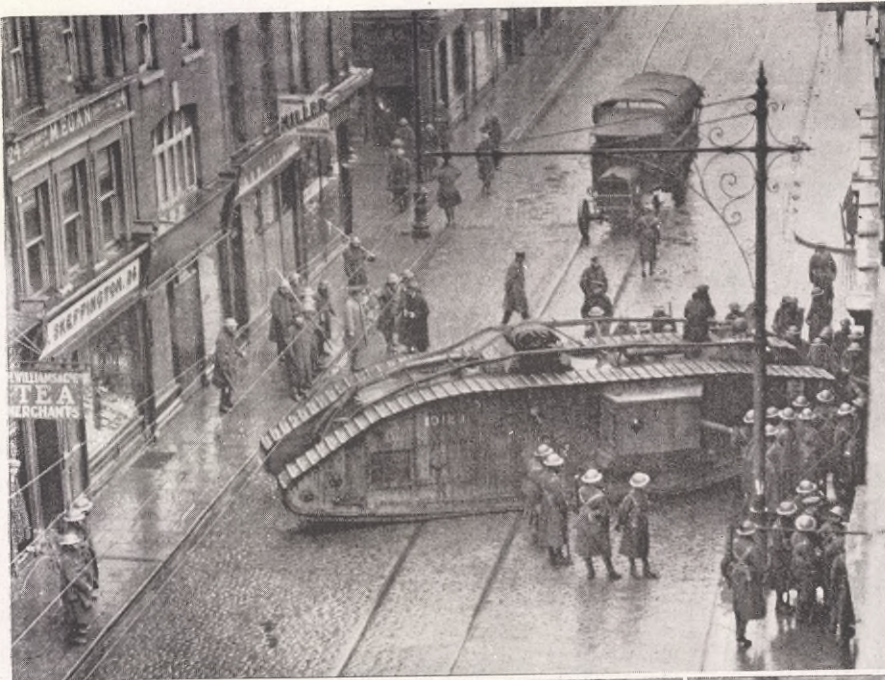
I Sverige medhann han den förstnämnda åtminstone till hälften och jämnade därmed vägen för sin svenske efterträdare, på samma gång han gav dödsstöten åt sin egen maktställning. Utan blodsutgjutelsen på Stockholms stortorg hade Gustaf Vasas kungagärning icke varit tänkbar. Därmed var åtminstone marken rödjad för den svenska riksbyggnadens uppförande. Tillräckligt med svårigheter återstod i alla fall för den nye byggmästaren. Allmogen satte honom på tronen, men sökte också sätta honom därifrån. Gustaf Vasa fick genomgå uppror icke blott i alla stånd, utan också i alla landsdelar. Kantonerna kring Siljan i norr beredde honom icke mindre bekymmer än de småländska kantonerna i söder. Aldrig har Sverige varit så sönderslitet av uppror som under hans tid. Ingen man har, som Geijer framhäver, haft att kämpa med större svårigheter — mot anhängare, mot fiender, mot landsmän, mot främlingar — och som likväl besegrat dessa svårigheter genom en karaktärsstyrka, som i lika ovanlig grad förenade försiktighet och djärighet. Enskilt hade han stora fel. Han älskade egen vinning mer än lovligt. Politiken bestämde ofta hans ord och gärningar mer än rättvisan. Men att grundandet av hans egen makt var ordningens och den allmänna välfärdens, däruti har han icke misstagit sig. I kraft av rikets och sina egna intressens sammanfallande förde han sitt storverk till fullbordan.

I dessa dagar, då även femtioårsdagen av den tyska riksenhetens grundande infallit, ligger det nära att jämföra den store svenske riksbyggmästaren med den store tyske. Båda voro kraftnaturer. Båda utförde storverk större än samtiden kunnat förvänta. Likheterna mellan dem äro för en närmare eftertanke större än vad man först är benägen att föreställa sig. Båda utförde politiska befrielseverk, båda insågo vikten av att deras statsskapelser fingo tillfälle att så att säga sätta sig, innan ytterligare expansionsmöjligheter togs i betraktande; men Gustaf Vasa var i det hänseendet lyckligare att han förstod ävågbringa den svensk-danska försoningspolitik, vars motsvarighet gentemot Frankrike Bismarck väl eftersträvade, men icke lyckades uppnå. Båda förde sin kulturkamp, även här Gustaf Vasa med större lycka än den tyska järnkanslern. Båda genomförde en på ett starkt statsingripande grundad näringspolitik, vilken förde deras länder till förut oanad ekonomisk blomstring. Om båda gällar, att den tid kom, då efterkommande skulle velat riva deras lik upp ur mulden, vad de likaledes båda förutsågo. Gustaf Vasas storhet i dess hela fullhet kan icke bättre bringas till uttryck än genom hans ställande i relation till den nyaste tidens största statsmannagestalt, vars underlägsenhet kanske ytterst endast beror därpå, att han nödgades umbära kronan och de resurser denna varit i stånd att förläna.

REDAKTÖREN AV "VIDI", INGENIÖR BARTHOLD LUNDÉN i Göteborg antar en inbjudan av tigerdressören vid Cirkus Adolphi att uppträda i buren. Inbjudningen var föranledd av ett uttalande i "Vidi" om att tigrarne voro nog så beskedliga. — Detta är ju möjligt nog, såsom tigrar betraktade, men de torde dock icke vara att leka med och uppträdandet i tigerburen var i varje fall både modigt och märkligt. — Foto. Lindbohm, Gbg.

DEN MÄRKLIGA IN-RINGNINGEN AV EN STADSDEL I DUBLIN i och för noggrann undersökning. Överst: Till storms med tanks. Därunder t. v.: På den säkra sidan om stängslet; barnen äse vad som händer; t. h.: En officer undersöker ett misstänkt gömställe. Efter fotos.

De engelska polis-trupperna i Dublin omringade och avspärrade natten till den 16 jan. den del av staden som ligger på norra sidan av Linthey-floden. All passage till och från det väldiga stadsområdet förbjöds, strålkastare belyste gatorna och trupperna ryckte in, förde äde i mindre avdelningar, vilka på spaning efter sinn-feinska upprovsledare, hemliga vapenförråd o. d. med våld beredde sig tillträde till hus efter hus. Razzian företogs på det mest grundliga sätt; innevärdarne tilläts icke att lämna sina bo

städer eller att på något sätt träda i förbindelse med varandra, icke ens läkarebesök finge göras utan övervakande av den engelska militären. Undersökningen ledde till sensationella upptäckter av hemliga vapen och ammunitionsförråd, varjämte ett stort antal uppspandeväckande häktningar ägde rum.

T. v.: KRISTIANIAS VACKFASTE VILLA NY-BYGGNAD, Professor Dahls gate n:r 46, av arkitekterna Bjercke och Eliassen (den senares bostad). Tilldelad årets pris av Kristiania Arkitektförenings prisnämnd för "genomförd enkel och vacker byggnadsstil, tilltalande yttre med dess rätliniga naturlighet och goda placering på tomten!" Efter fotografier.

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande av källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller ovidkörtligt förbud.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG.